

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ СУД У НИШУ
25Гж1 1590/2021
14.09.2021. године
Н и ш

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У НИШУ, у већу састављеном од судија Ружице Јовановић, председника већа, Зорице Радојчић и Сање Костић, чланова већа, у правној ствари тужиоца О.И. из, чији је пуномоћник Ђура Благојевић, адвокат из ..., против туженог Јавног предузећа за подземну експлоатацију угља „Ресавица“, Ресавица, Алексиначки рудник Алексинац, ради накнаде штете, одлучујући о жалбама тужиоца и туженог изјављених против пресуде Основног суда у Алексинцу 4П1 297/18 од 23.11.2020. године, у седници већа одржаној дана 14.09.2021. године, донео је

П Р Е С У Д У

ПОТВРЂУЈЕ СЕ пресуда Основног суда у Алексинцу 4П1 297/18 од 23.11.2020. године, у делу става првог изреке, у погледу одлуке о накнади нематеријалне штете за претрпљени страх, за претрпљене физичке болове и претрпљене душевне болове због наружености; у делу става другог изреке, у погледу одлуке о накнади нематеријалне штете за претрпљени страх и у ставу трећем изреке и у том делу, жалбе тужиоца О.И. из и туженог Јавног предузећа за подземну експлоатацију угља „Ресавица“, Ресавица, Алексиначки рудник Алексинац, се **ОДБИЈАЈУ** као неосноване.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ иста пресуда у делу става другог изреке у погледу

одлуке о накнади нематеријалне штете за физичке болове и душевне болове због наружености, тако што се **ОБАВЕЗУЈЕ** тужени Јавно предузеће за подземну експлоатацију угља „Ресавица“, Ресавица, Алексиначки рудник Алексинац да тужиоцу О.И. из, на име накнаде нематеријалне штете због повреде на раду исплати и то: за претрпљене физичке болове износ од још 100.000,00 динара и за претрпљене душевне болове због наружености износ од још 150.000,00 динара, са законском затезном каматом почев од дана 23.11.2020. године, до коначне исплате, док се тужбени захтев тужиоца за потраживање ових видова штете преко досуђених до тражених износа и то: за претрпљене физичке болове до износа од 700.000,00 динара и за претрпљене душевне болове због наружености до износа од 600.000,00 динара, са каматом, **ОДБИЈА** као неоснован.

УКИДА СЕ иста пресуда у делу става првог изреке у погледу одлуке о накнади нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због умањења опште животне активности и у делу става другог изреке у погледу одлуке о накнади нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због умањења опште животне активности, у ставу четвртном и петом изреке и списи предмета враћају првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Првостепеном пресудом, ставом првим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете због повреде на раду исплати и то: за претрпљене физичке болове износ од 250.000,00 динара, за претрпљени страх износ од 250.000,00 динара, за претрпљене душевне болове због умањене опште животне активности износ од 100.000,00 динара и за претрпљене душевне болове због наружености износ од 150.000,00 динара, са законском затезном каматом од дана пресуђења 23.11.2020. године, до коначне исплате.

Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио, да суд обавезе туженог да му на име накнаде нематеријалне штете за наведене видове исплати веће износе од досуђених, до тражених и то: за

претрпљене физичке болове до износа од 700.000,00 динара, за претрпљени страх до износа 950.000,00 динара, за претрпљене душевне болове због умањене опште животне активности до износа 950.000,00 динара и за претрпљене душевне болове због наружености до износа од 600.000,00 динара, са законском затезном каматом почев од 23.11.2020. године до коначне исплате.

Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу на име накнаде материјалне штете због умањења радне способности, у виду изгубљене зараде као разлике између зараде коју би примао да је радио на претходном радном месту пре повређивања, за период од 01.10.2018. године до 31.07.2020. године, исплати укупан износ од 954.068,38 динара, са законском затезном каматом почев од 01.10.2020. године до исплате.

Ставом четвртим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио, да суд обавезе туженог да му на име накнаде будуће штете – ренте, исплаћује износ од по 46.783,00 динара месечно, почев од 01.10.2020. године, док за то постоје законски услови, с тим да доспеле а неисплаћене месечне рате исплати одједном, у року од 15 дана од дана пријема пресуде, са законском затезном каматом почев од дана доспећа сваког месечног износа до исплате.

Ставом петим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 289.270,00 динара, са законском затезном каматом почев од дана извршности пресуде па до исплате.

Против наведене пресуде, у усвајајућем делу, жалбу је изјавио тужени из свих законом прописаних разлога, са предлогом да Апелациони суд исту у том делу преиначи у смислу жалбених навода.

Против првостепене пресуде у одбијајућем делу, жалбу је изјавио тужилац, из свих законом прописаних разлога, са предлогом да Апелациони суд исту у том делу преиначи у смислу жалбених навода.

Испитујући побијану пресуду сходно чл. 386. Закона о парничном поступку, („Сл. гл. РС“ бр.72/11, 49/13, 74/13 и 55/14), а након разматрања списка предмета и оцене навода у жалби, Апелациони суд је нашао да су жалбе тужиоца и туженог делимично основане.

У поступку пред првостепеним судом и побијаној пресуди нема битних повреда одредаба парничног поступка из чл. 374. ст. 2. ЗПП-а.

Према чињеничном стању садржаном у списима предмета произилази да је тужилац у радном односу код туженог, по основу Уговора о раду број од године, на радном месту помоћника копача. Дана године, претрпео је повреду на раду, на радилишту у руднику „Р...“ у јами „С.“, радећи у другој смени. Тужилац је тог дана од надзорника смене и палиоца мина, В.Г., добио налог да направи бушотину и да исту напуни експлозивом. Остали запослени који су били присутни на лицу места удаљени су и послати на друго радилиште, тако да су на челу радилишта остали само тужилац и В.Г.. В.Г. је потом дао тужиоцу кабл да веже експлозив и изашао из ходника. Тужилац је везао једну жицу, а приликом везивања друге жице мина је експлодирала на удаљености од 1,5 метра од њега, при чему су га честице од експлозива засуле. Колима хитне помоћи одвежен је у Дом здравља у, а потом и у Општу болницу у О овој повреди је дана године, одговорно лице туженог сачинило извештај о повреди на раду. У извештају је наведено да је приликом минирања батара, дошло до грубог превида од стране палиоца мина, који није проверио да ли су се сви склонили на сигурно. Према налазу и мишљењу вештака медицинске струке од године, тужилац је наведеном приликом задобио вишеструке експлозивне повреде врата, лица, десног ува, носа, грудног коша, трбуха, десне и леве руке и прелом доњег крајка десне подлактице, које повреде су у тренутку настанка, у збирном дејству представљале тешку телесну повреду. Према налазу и мишљењу вештака за област сигурности на раду, до повреде тужиоца дошло је због непримењивања мера безбедности и здравља на раду и грубе грешке надзорника – палиоца мина Г.В., који је извршио минирање на радилишту, а да се претходно није уверио да су се сви радници удаљили из опасне зоне места минирања. Тужилац је након повређивања био

привремено спречен за рад шест месеци. У том периоду је примао накнаду у висини од 100% зараде. Тужилац је био упућен на ванредни систематски преглед, у оквиру кога је дата оцена, на основу налаза и мишљења психијатра и психолога Дома здравља од године, да тужилац психички није способан за рад у јами. Према извештају о периодичном лекарском прегледу од године, тужилац је способан са ограничењем за тежак физички рад у јамским условима, али је способан за лакша физичка оптерећења ван јаме. Према извештају о периодичном лекарском прегледу од године, тужилац није способан за рад у јами, али је способан за обављање других послова ван јаме, уз лакше физичко оптерећење. Према извештају о периодичном лекарском прегледу од године, тужилац није способан за јамски рад, али је способан за послове ван јаме, за средње тешке физичке активности. По повратку на рад почев од године, тужилац је премештен на радно место портира – стражара, са мањом основицом и мањом зарадом. Тужилац тврди да је због описане повреде на раду, трпео физичке болове, страх и душевне болове због наружености и да му је умањена општа животна активност, због чега трпи душевне болове, те је тужбеним захтевом тражио да суд обавезе туженог да му накнади нематеријалну штету за наведене видове. Тужбеним захтевом је тражио и да суд обавезе туженог да му на име накнаде материјалне штете, због умањења радне способности у виду изгубљене зараде, као разлике између зараде коју је остваривао пре повређивања и мање зараде на другом радном месту, за период од године до године, исплати једнократни износ од динара, као и да обавезе туженог да му почев од године, исплаћује ренту у износу од по динара месечно, док за то постоје законски услови. Вештак финансијске струке је у налазу и мишљењу од године, извршио обрачун накнаде штете у виду изгубљене зараде, као разлике између зараде коју би тужилац остваривао да је радио на претходном радном месту – помоћника копача и зараде коју остварује на другом радном месту портира - чувара, на које је премештен након повређивања, за период од године до године. Висина штете утврђена је према заради упоредног радника. Вештак је утврдио и износ будуће штете - ренте на основу просечне изгубљене зараде за период од до.... године, у висини од динара. Тужени је оспорио тужбени захтев тужиоца.

Из утврђеног чињеничног стања правилно је првостепени суд закључио да је тужилац претрпео повреду на раду и да је тужени, по основу објективне одговорности у обавези, да му накнади нематеријалну штету.

Одредбом чл. 164. Закона о раду („Сл. гл. РС“, бр.24/05, 61/05, 54/09, 32/13 и 75/14), прописано је да ако запослени претрпи повреду или штету на раду или у вези са радом, послодавац је дужан да му накнади штету, у складу са законом и општим актом.

Правни основ одговорности туженог садржан је у одредби чл.173. и чл.174. ЗОО, којим је прописано да штета која је настала у вези са опасном ствари, односно опасном делатношћу, сматра се да потиче од те ствари, односно делатности, изузев ако се докаже да оне нису биле узрок штете. Тужилац је повреду претрпео у јами, приликом везивања експлозива, реч је о делатности која се обавља под земљом и која према условима вршења повећава опасност по околину и по људе, односно запослене који ту делатност обављају. Како за штету која је настала вршењем опасне делатности одговара лице које се њоме бави, то је правилан закључак првостепеног суда да је тужени одговоран за штету коју је тужилац том приликом претрпео.

Одредбом чл. 200. Закона о облигационим односима, прописано је, да ће суд за претрпљене физичке болове, за претрпљени страх и за претрпљене душевне болове због умањене опште животне активности, ако нађе да околности случаја, а нарочито јачина болова и страха и њихово трајање то оправдава, досудити правичну новчану накнаду, при чему ће водити рачуна о значају повређеног добра и циљу коме служи та накнада, али и о томе да се њоме не погодује тежњама које нису спојиве са њеном природом и друштвеној сврхом.

Према налазу и мишљењу вештака за област психијатрије, тужилац је претрпео примарни афекат страха јаког интезитета, скоро самртног квалитета који је трајао до његовог изласка и удаљавања са места угрожености и указивања прве

медицинске помоћи. У даљем току тужилац је доживљавао примарни страх средњег до јаког интензитета који је трајао све време његовог болничког лечења. Услед претрпљене повреде тужилац је трпео и секундарни страх, који је у првих седам дана од повређивања био средњег до јаког интензитета, док је у наредном периоду био актуелно умереног до слабог интензитета изражености.

Неосновано се жалбом тужиоца указује да је, приликом досуђивања новчане накнаде за претрпљени страх, првостепени суд погрешно применио материјално право. Ово због тога што је тужилац примарни страх јаког интензитета претрпрео само у тренутку повређивања и да се страх тог интензитета, одмах потом смањило на страх средњег интензитета који је трајао за време болничког лечења тужиоца, те тужиоцу, по оцени Апелационог суда, не припада право на новчану накнаду за овај вид штете у већем износу од досуђеног, јер јачина и трајање доживљеног страха то не оправдавају.

Када је у питању накнада нематеријалне штете за претрпљене физичке болове и душевне болове због наружености, неосновано се жалбом туженог оспорава висина ових видова накнаде, а основано жалбом тужиоца указује да је првостепени суд одлучујући о висини ове накнаде, на утврђено чињенично стање, погрешно применио материјално право.

Према налазу и мишљењу вештака, имајући у виду врсту, природу, обим, локализацију задобијених повреда, тужилац је у време повређивања трпео физичке болове јаког интензитета који су непрекидно постојали до доласка лекару и почетка лечења, али повремено и након тога, у трајању од око 2 до 3 дана. У даљем току лечења и зарастања повреда, у трајању од око 3 недеље, тужилац је трпео и физичке болове средњег интензитета, а честе физичке болове лаког интензитета трпео је у даљем току зарастања ткива, рехабилитације и физикалне медицине у трајању од око месец и по дана.

Имајући у виду интензитет и трајање физичких болова, по оцени Апелационог суда, тужиоцу припада право на правичну накнаду за овај вид штете

у износу од 350.000,00 динара. Како је првостепени суд тужиоцу досудио за овај вид штете износ од 250.000,00 динара, то је овај суд тужиоцу досудио још и износ од 100.000,00 динара. Овако досуђена накнада не погодује тежњама које нису спојиве са сврхом којој ова накнада служи.

Накнада за овај вид нематеријалне штете преко досуђеног, до траженог износа од 700.000,00 динара, превазилази оквир правичне накнаде, због чега је у овом делу тужбени захтев тужиоца, одбијен као неоснован.

Имајући у виду да су претрпљене повреде након завршеног лечења код тужиоца оставиле јасно видљиве грубе естетске измене коже лица, носа, ушне шкољке, врата грудног коша, трбуха и обе руке, да је тужилац млад и нежењен, по оцени Апелационог суда, тужиоцу припада право на правичну накнаду за овај вид штете у износу од 300.000,00 динара. Како је првостепени суд тужиоцу досудио за овај вид штете износ од 150.000,00 динара, то је овај суд тужиоцу досудио још и износ од 150.000,00 динара. Овако досуђена накнада представља адекватну сатисфакцију тужиоцу за трпљења душевних болова, изазваних умањењем естетског изгледа и није противна циљу којем ова накнада служи.

Накнада за овај вид нематеријалне штете преко досуђеног, до траженог износа од 600.000,00 динара, превазилази оквир правичне накнаде, због чега је у овом делу тужбени захтев тужиоца одбијен као неоснован.

Основано се жалбом туженог указује да је првостепена пресуда у делу става првог изреке, којим је досуђена накнада нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због умањења опште животне активности, захваћена битном повредом парничног поступка из чл. 374. ст. 2. тач. 12. ЗПП-а, јер иста у наведеном делу не садржи разлоге о битним чињеницама за правилно пресуђење, услед чега је и чињенично стање погрешно и непотпуно утврђено, па се не може испитати са становишта правилне примене материјалног права.

Из списка предмета произилази да су тужиоцу по основу полисе осигурања

лица од последица несрећног случаја бр. од године, коју је тужени послодавац закључио са К.Д. о. а.д.о., исплаћени одређени новчани износи и то: износ од 35.900,00 динара по Одлуци о ликвидацији штете од године и износ од 56.000,00 динара по Одлуци о ликвидацији штете од године. Првостепени суд ове чињенице није имао у виду приликом одлучивања о захтеву тужиоца за накнаду нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због умањења животне активности.

При утврђивању висине правичне новчане накнаде за претрпљене душевне болове због умањења животне активности, узима се у обзир (цени заједно са другим околностима) и накнада (инвалиднина) за телесно оштећење коју оштећени прими по основу осигурања као и накнада по прописима о инвалидском осигурању, што ће суд имати у виду у поновном поступку када одлучује о овој накнади.

Из изнетих разлога првостепена пресуда је укинута у делу става првог и другог изреке, који се односи на накнаду нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због умањења животне активности.

Када је реч о накнади материјалне штете, правилан је закључак првостепеног суда да тужиоцу припада право на накнаду материјалне штете због мање зараде на другом радном месту, која је одређена у висини разлике између зараде коју је тужилац остваривао обављајући посао пре повређивања и зараде коју је остварио радећи на другом радном месту, на коме је распоређен након повређивања. Реч је о штети коју тужилац трпи због распоређивања на други, мање плаћен посао, услед неспособности за рад на пословима у јами, а које је обављао до момента повређивања, за период од завршетка боловања и почетка рада на другом радном месту, од године до године, као дана вештачења. Како је висина наведене разлике утврђена вештачењем од стране вештака финансијске струке, који је приликом обрачуна користио висину зараде упоредног радника А.

3., по предлогу туженог, који је радио на истом радном месту као и тужилац, на основу документације туженог (исплатних листи), то је правилно првостепени суд поступио када је ставом трећим изреке, у овом делу усвојио тужбени захтев.

Тужени у жалби понавља наводе које је истицао током првостепеног поступка у примедбама на налаз и мишљење вештака, о којима се вештак у доказном поступку пред тим судом изјаснио. Према наводима жалбе, индивидуална норма и теренски додатак, које је остварио упоредни радник, су морали бити изузети из обрачуна спорног потраживања накнаде штете. Према изјашњењу вештака од године, тужилац је такође у периоду пре повређивања, остваривао зараду по основу индивидуалне норме и теренског додатка, те је правилно првостепени суд закључио да тужиоцу припада право и на овај део зараде, обзиром да би тужилац да до повреде није дошло, по редовном току ствари, остваривао ова примања и у спорном периоду.

Када је реч о захтеву тужиоца за накнаду новчане ренте, основано се жалбом тужиоца указује да је првостепени суд, због погрешне примене материјалног права, погрешно и непотпуно утврдио чињенично стање.

Одредбом чл. 195. ст. 2. ЗОО, прописано је да ако повређени због потпуне или делимичне способности за рад губи зараду или су му потребе трајно повећане, или су могућности његово даљег развијања и напредовања уништене или смањене, одговорно лице дужно је плаћати повређеном одређену новчану ренту, као накнаду за ту штету.

У конкретном случају из чињеница утврђених током првостепеног поступка произилази, да тужилац због неспособности за рад, тј. због умањења радне способности губи зараду, због чега се наведени закључак првостепеног суда, не може прихватити као правилан.

Основ за остварење права на ренту постоји ако се утврди да оштећени услед повреде не може да остварује приход који је могао остваривати, да до повреде на раду није дошло и да му због тога није умањена радна способност. Стога, за доношење правилне одлуке о овом делу тужбеног захтева, било је потребно утврдити да ли је послодавац донео решење којим је тужиоца распоредио на друге послове, те да ли је наведено распоређивање трајног или привременог карактера. Осим тога, првостепени суд је био у обавези да утврди да ли је и на који начин општим актом послодавца, уређено питање накнаде материјалне штете у вези распоређивања запослених на друга радна места, због повреде на раду, која одговарају њиховој преосталој радној способности.

Укинута је и одлука о трошковима поступка јер иста зависи од одлуке суда о главној ствари.

Из образложеног одлучено је применом одредби чл. 390., чл. 394. тач. 4., чл. 391., чл. 392. и чл. 401. тач. 3. ЗПП-а.

АПЕЛАЦИОНИ СУД У НИШУ, дана 14.09.2021. године, 25 Гж1 1590/2021

Судијски помоћник-записничар
Наташа Митковић

Председник већа-судија
Ружица Јовановић